

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 690/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED]

[REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou KubalaLegal s. r. o., Rozvojová 2, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Jozef Kubala, PhD., proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 20 C 1374/2000 z 9. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. novembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 20 C 1374/2000 z 9. novembra 2020. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej v tomto bode označených práv a napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje, aby jej boli priznané trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľka sa žalobou doručenou okresnému súdu 31. októbra 2000 domáhala odstránenia stavieb (lyžiarskych vlekov, pozn.) z nehnuteľností bližšie špecifikovaných v rozsudku okresného

súdu č. k. 20 C 1374/2000 z 27. júla 2000 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) a vydania týchto nehnuteľností sťažovateľke. Žalovaný v podaní zo 7. februára 2020 žiadal o pripustenie žalobného petitu protinávruhu tak, že súd zriadi vecné bremeno *in rem* a za zriadenie tohto vecného bremena je žalovaný povinný zaplatiť sťažovateľke peňažnú náhradu. Žalovaný tiež žiadal, aby mu súd priznal nárok na náhradu trov konania. Na pojednávaní konanom 10. februára 2020 sťažovateľka navrhla pripustenie zmeny petitu žaloby, v ktorom upresnila stavby, ktoré sa majú odstrániť, a špecifikovala pozemky, z ktorých žiada stavby odstrániť a vydať. Okresný súd uzneseniami pripustil zmenu žaloby.

4. V prvom výroku rozsudku súdu prvej inštancie okresný súd žalobu sťažovateľky zamietol, v druhom výroku zriadil vecné bremeno, v treťom výroku uložil povinnosť žalovanému zaplatiť za zriadenie vecného bremena sťažovateľke peňažnú náhradu, vo štvrtom výroku priznal žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 % a v poslednom piatom výroku priznal štátu náhradu trov konania za preddavok na znalecké dokazovanie v rozsahu 100 %.

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala sťažovateľka odvolanie.

6. Okresný súd uznesením č. k. 20 C 1374/2000 zo 6. októbra 2020 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie a to „99,50 EUR I. výrok, 99,50 EUR II. výrok, 132,50 EUR 6 % zo sumy 2 215 EUR = 331,50 EUR – 70 EUR (§ 6 ods. 3 zák. č. 71/1992 Zb. = ktorý je **261,50 EUR** (pol. č. 1a, 1b sadzobníka súdnych poplatkov v spojení s § 6 ods. 3 zák. č. 71/1992 Zb.)“. Proti tomuto uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom podala sťažovateľka sťažnosť.

7. Napadnutým uznesením okresného súdu bola v prvom výroku sťažnosť sťažovateľky zamietnutá. V druhom výroku bol zmenený výrok uznesenia okresného súdu č. k. 20 C 1374/2000 zo 6. októbra 2020 tak, že sťažovateľke bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie v sume 165 eur a v poslednom výroku sťažovateľka nemá právo na náhradu trov sťažnostného konania a náhrada trov nebola priznaná ani žalovanému.

7. 1. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd vymedzil zákonné ustanovenia, ktoré vo veci aplikoval a ustálil právny záver tak, že sťažnosť sťažovateľky považoval za nedôvodnú. Zároveň však uviedol, že súdny poplatok za podané odvolanie bol uznesením č. k. 20 C 1374/2000 zo 6. októbra 2020 vyrubený nesprávne (nie však z dôvodov, aké namietala sťažovateľka, pozn.). Sťažovateľka sa domáhala odstránenia a vydania nehnuteľností a tento svoj nárok nezmenila ani nerozšírila. Okresný súd rozhodol rozsudkom súdu prvej inštancie tak, ako je uvedené v bode 4 odôvodnenia tohto rozhodnutia. Následne sťažovateľka podala odvolanie proti všetkým výrokom rozsudku súdu prvej inštancie. Okresný súd poukázal na poznámku č. 6 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov (v súčasnosti poznámka č. 7, pozn.) podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), podľa ktorej ak je predmetom konania viac nárokov, každý nárok sa spoplatňuje samostatne. Okresný súd preto musel posudzovať každý výrok samostatne a aplikoval na výpočet súdneho poplatku za odvolanie proti prvého a druhému výroku položku 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov za súčasného použitia § 6 ods. 3 zákona

o súdnych poplatkoch. Za odvolanie proti tretiemu výroku aplikoval položku 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov za súčasného použitia § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch. Okresný súd teda vypočítal výšku súdneho poplatku „... ako súčet výšky súdneho poplatku podľa položky 1 písm. b) za odvolanie proti I. a II. výroku rozsudku (50 % z 99,50 EUR po zaokrúhlení 49,50 EUR) a výšky súdneho poplatku podľa položky 1 písm. a) za odvolanie proti III. výroku rozsudku (6 % zo sumy 2 215 EUR = 132,90 EUR, z toho 50 % = 66 EUR) v zmysle poznámky k cit. položke“.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť. Námietky sťažovateľky možno vidieť v dvoch rovinách:

8.1. Sťažovateľka namieta, že okresný súd sa v napadnutom uznesení žiadnym spôsobom nevysporiadal s jej argumentáciou uvedenou v sťažnosti z 15. októbra 2020. Podľa jej názoru okresný súd v uznesení č. k. 20 C 1374/2000 zo 6. októbra 2020 a aj v napadnutom uznesení nesprávne aplikoval ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch. Poukázala najmä na druhú vetu § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorej: „Ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednej inštancii. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá aj v odvolacom konaní vo veci samej. Poplatok za dovolanie a kasačnú sťažnosť sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku.“ Súdny poplatok za konanie pred okresným súdom sp. zn. 20 C 1374/2000 bol vyrubený v sume 500 Sk. Sťažovateľka sa od začatia konania domáhala len jedného nároku, a to odstránenia nehnuteľností a vydania nehnuteľností, pričom tento nárok v priebehu konania nezmenila ani nerozšírila. Nesúhlasí s názorom okresného súdu, že je predmetom konania viac nárokov. Sťažovateľka najmä vyzdvihuje, že podanou žalobou uplatnila len jeden nárok a spôsob usporiadania vzťahov medzi sporovými stranami v rozsudku súdu prvej inštancie (bod 4 odôvodnenia tohto rozhodnutia) zvolil práve okresný súd, a vyhovel tak protinávru žalovaného. Tvrdí, že druhý a tretí výrok rozsudku súdu prvej inštancie sú len súvisiacimi výrokmi k prvému výroku, ktorým bola žaloba sťažovateľky zamietnutá, a preto tieto súdne poplatky nie sú prípustné. Správna výška vyrubeného súdneho poplatku je podľa názoru sťažovateľky v sume 49,50 eur.

8.2. Sťažovateľka ďalej namieta zmätočnosť napadnutého uznesenia okresného súdu z dôvodu, že okresný súd v prvom výroku sťažnosť sťažovateľky zamietol a v druhom výroku uznesenie okresného súdu č. k. 20 C 1374/2000 zo 6. októbra 2020 zmenil. Poukazuje na § 250 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý explicitne v prvom odseku stanovuje, že ak nie je sťažnosť dôvodná, súd ju zamietne. V druhom odseku tohto ustanovenia ak je sťažnosť dôvodná, súd napadnuté uznesenie zruší alebo zmení. Okresný súd v napadnutom uznesení skonštatoval nedôvodnosť podanej sťažnosti a podľa názoru sťažovateľky napriek tomu čiastočne sťažnosti vyhovel a sumu súdneho poplatku zmenil. Za nesprávny považuje sťažovateľka aj následný výrok o trovách, ktorý nereflektuje výsledok konania, v ktorom bola sťažovateľka čiastočne úspešná.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Sťažovateľka je v konaní zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 34 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07), a preto možno ich namietané porušenie preskúmať spoločne.

11. Ústavný súd uvádza, že v rámci svojej rozhodovacej činnosti musí mať na zreteli, že podstatou rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je posúdenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu, prípadne iného orgánu verejnej moci, a nie posudzovanie jeho právnej perfektnosti ani jeho prípadné „vylepšovanie“ (m. m. IV. ÚS 325/08, IV. ÚS 218/2010).

12. Poslaním ústavného súdu nie je kontrola súdnej činnosti vo všetkých smeroch a aspektoch a skúmanie akejkoľvek novej nezákonnosti alebo procesného pochybenia, či dokonca zrejmej nesprávnosti, ktoré sa v individuálnom konaní pred všeobecnými súdmi prípadne vyskytnú, ale výlučne posudzovanie konformity aktu aplikácie práva (v posudzovanej veci súdneho rozhodnutia) s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd teda nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto zásadne nemôže meritórne preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, pri vydaní ktorých súdy rešpektovali požiadavky vyplývajúce z obsahu základných práv ustanovených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, v zmysle už citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu svojím vlastným názorom iba v prípade, ak by tento bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný (I. ÚS 131/2018, III. ÚS 487/2021).

13. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvoľe možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvoľi (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

14. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka namieta nesprávne právne posúdenie pri určení výšky jej poplatkovej povinnosti za podané odvolanie a zároveň namieta zmätočnosť napadnutého uznesenia okresného súdu. Ústavný súd nevyhodnotil napadnuté uznesenie okresného súdu ako ústavne neudržateľné, a to z dôvodov, ktoré rozoberie ďalej.

15. Okresný súd sa v napadnutom uznesení vysporiadal s argumentáciou sťažovateľky, že od začatia konania vo veci samej je predmetom konania len jeden nárok, a preto aj výška poplatkovej povinnosti pri podaní odvolania sa mala počítať z jediného nároku (odstránenie stavieb a vydanie pozemkov). Okresný súd zrozumiteľným a logickým spôsobom vysvetlil, prečo v danej veci nemožno vyčíslenie výšky poplatkovej povinnosti posudzovať tak, ako to argumentuje sťažovateľka. V tomto smere okresný súd citoval relevantnú právnu úpravu a poukázal na jednotlivé výroky rozsudku súdu prvej inštancie (bod 4 odôvodnenia tohto uznesenia), a keďže sťažovateľka podala odvolanie voči všetkým výrokom, okresný súd musel v súlade s poznámkou č. 7 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov (ak je predmetom konania viac nárokov, každý nárok sa spoplatňuje samostatne) posudzovať každý výrok samostatne. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa v napadnutom uznesení relevantným spôsobom vyrovnal s argumentáciou sťažovateľky obsiahnutou v sťažnosti proti uzneseniu č. k. 20 C 1374/2000 zo 6. októbra 2020 vydanému vyšším súdnym úradníkom. Ústavný súd tak vzhľadom na prezentované uzatvára, že nie je oprávnený vstupovať do ústavne udržateľnej interpretácie zákona o súdnych poplatkoch v situácii, keď okresný súd zvolil podľa ústavného súdu ústavne korektný výklad týchto právnych noriem.

16. Ústavný súd nemôže prisvedčiť ani ďalšej námietke sťažovateľky o zmätočnosti napadnutého uznesenia okresného súdu. Civilný sporový poriadok v § 250 upravuje dva spôsoby rozhodnutia o sťažnosti. Súd sťažnosť zamietne alebo napadnuté rozhodnutie zruší alebo zmení. V prvom výroku napadnutého uznesenia okresný súd sťažnosť sťažovateľky zamietol, pričom jasne uviedol, že k zamietnutiu došlo, pretože sťažnosť nepovažoval za dôvodnú. Ak sťažnosť nebola podaná dôvodne, v tomto prípade sa sťažnosť uznesením zamietne. Okresný súd však zmenil výšku poplatkovej povinnosti, pretože bola vyrubená nesprávne. Nesprávnosť výšky nespočívala na dôvodoch, ktoré uviedla sťažovateľka, ale okresný súd vzhľadom na pochybenie pri aplikácii zníženia poplatkovej povinnosti z dôvodu využitia elektronických prostriedkov podľa § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, keď vyšší súdny úradník znížil poplatkovú povinnosť v úhrne na všetky výroky dotknuté odvolaním (bod 6 odôvodnenia tohto rozhodnutia), pričom správne mal zníženie aplikovať na každý výrok samostatne. Vzhľadom na uvedené ústavný súd neidentifikoval v záveroch formulovaných okresným súdom arbitrárnosť ani nedostatok odôvodnenia, ktoré by mohli signalizovať porušenie práv sťažovateľky.

17. Napadnuté uznesenie okresného súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým okresný súd dospel, nemožno označiť za zjavne svojvoľné, nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje

na prijatie záveru o porušení sťažovateľkou v bode 1 odôvodnenia tohto rozhodnutia označených práv.

18. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri jej predbežnom prerokovaní musel odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

19. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky formulovanými v jej sťažnostnom petite (návrh na zrušenie napadnutého uznesenia okresného súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie a návrh na priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu